

Yrd. Doç. Dr. MUHARREM TÜTÜNCÜ

**HAKİM ŞİRKETİN AZINLIĞIN PAYLARINI
SATIN ALMA HAKKI
(SQUEEZE-OUT)
-TTK md. 208-**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ	1
KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	5
METOT	7

Birinci Bölüm Satın Alma Hakkı Kavramı

I. Terminoloji	10
II. Kavram.....	18
III. Hukuki Niteliği.....	21
IV. Ratio Legis	25
A. Ekonomik Sebepler	27
B. Şirket Yönetiminin Kolaylaştırılması.....	30
C. Tespit Edilemeyen Pay Sahipliği Sorunu.....	34
D. Mukayeseli Hukuktaki Gelişmeler	35

E.	Çağrıda Bulunma Yükümlülüğü ile Denge Kurulması.....	36
F.	Aleni Pay Alım Teklifi Prosedürünün Teşvik Edilmesi.....	37
V.	Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması.....	38
A.	Iskat.....	38
B.	Birleşme Yoluyla Ortaklıktan Çıkarma.....	43
VI.	Karşılaştırmalı Hukukta Satın Alma Hakkı.....	47
A.	Avrupa Birliği	48
B.	Birleşik Krallık	67
C.	İsviçre	71
D.	Avusturya	77
E.	Almanya.....	82
1.	Satin Alma Hakkının Çeşitli Görünüş Biçimleri.....	85
2.	Aleni Pay Alım Teklifine Bağlı Ortaklıktan Çıkarma (übernahmerechtlicher Squeeze out)	86
a.	Uygulama Alanı.....	87
b.	Koşulları	87
c.	Usulü.....	89
d.	Tazminat.....	90
e.	AktG ve WpÜG'ye Göre Azılığın Ortaklıktan Çıkarılması Kurumlarının İlişkisi	91
3.	Şirketler Hukukuna Özgü Satın Alma Hakkı (aktienrechtlicher Squeeze-Out)	92
a.	Koşulları	93
i.	Bir Anonim Şirket veya Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketin Varlığı	94
ii.	Hakim Pay Sahibi	95
iii.	Hakim Pay Sahibinin Talebi.....	101
iv.	Genel Kurul Kararı	102
b.	Uygun ve Nakit Tazminat	104
i.	Genel Olarak.....	104
ii.	Tazminat Alacakları.....	105
iii.	Tazminatın Hesaplanması.....	106
iv.	Faiz.....	110

v.	Tazminatın Ödenmesinin Güvence Altına Alınması.....	111
c.	Satın Alma Hakkının Kullanılma Usulü	113
i.	Genel Kurul Toplantısına Hazırlık.....	113
	(1) Gündemin İlanı.....	115
	(2) Hakim Pay Sahibinin Devre İlişkin Raporu.....	116
	(3) Uygun Nakit Tazminatın Uzman Bilirkişilerce Denetlenmesi.....	118
	(4) Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurul Toplantısı Öncesinde Bilgilendirilmesi	120
ii.	Genel Kurul Toplantısının Yapılması.....	122
iii.	Azınlık Pay Sahiplerinin Genel Kurulda Bilgilendirilmesi	123
iv.	Devre İlişkin Genel Kurul Kararının Tescili	125
	(1) Tescil Talebi	126
	(2) Tescil Prosedürü	126

İkinci Bölüm

Satın Alma Hakkının Koşulları

I.	Hakkın Süjesi Hakim Şirkettir.....	130
A.	Hakim Şirket Kavramı ve Hukuki Yapısı.....	131
B.	Satın Alma Hakkı Bakımından Hakim Şirket	138
II.	Hakkın Konusu Bir Sermaye Şirketine Ait Paylardır	144
A.	Borsaya Kote Edilme Şartı Bulunmamaktadır	145
B.	Şirket Türleri Bakımından	150
III.	Doğrudan veya Dolaylı Olarak Payların ve Oy Haklarının %90'ına Sahip Olunması.....	159
A.	Eşliğin Oranı.....	160
B.	Eşliğin Mahiyeti.....	165
1.	Hedef Şirkette Önemli Oranda Sermaye ve/veya Oy Hakkı Coğunluğunun Sağlanması.....	165
2.	Teklifin Belli Oranda Muhatap Tarafından Kabul Edilmiş Olması	167

3. Karma Sistem	169
4. Türk Hukuku'nda	170
C. Eşigin Hesabında Dikkate Alınacak Hususlar	171
1. Hedef Şirketin Toplam Sermayesi ve Oy Haklarının Belirlenmesi	172
a. Esas Sermaye Sistemi.....	172
b. Kayıtlı Sermaye Sisteminde	173
c. Şirketin Kendi İktisap Ettiği Paylarının Durumu	174
2. Hakim Şirketin Sahip Olduğu Payların Hesaplanması.....	178
a. Sahip Olma Kavramı	178
b. Dolaylı Pay Sahipliği	183
IV. Geçerli Bir Sebep Bulunmalıdır.....	186
A. Kavram.....	186
B. Terminoloji	191
C. Azınlık Pay Sahiplerinin Hakları	193
D. Geçerli Sebepler.....	205
1. Azınlığın Şirketin Çalışmasını Engellemesi	207
2. Dürüstlük Kuralına Aykırı Davranışlarda Bulunulması.....	207
3. Fark Edilir Sıkıntı Yaratılması.....	211
4. Pervasızca Hareket Edilmesi	211
E. Değerlendirme	214
F. Geçerli Sebep ve Kusur	216
G. Geçerli Sebep Unsurunun Yerindeliği	217

Üçüncü Bölüm
Satın Alma Hakkının Kullanılmasında Usûl ve
Hukuki Sonuçları

I. Usulü	223
A. Hakkın Kullanılmasının Bir Süreyle Sınırlı Olmaması.....	223
1. Mukayeseli Hukukta.....	224

2. Sermaye Piyasası Kanunu'nda	226
3. Türk Ticaret Kanunu'nda	228
B. Aleni Pay Alım Teklifiyle Bağlantılı Olmaması.....	233
C. Hakkın Kullanılmasında Çeşitli Yöntemler	234
1. Hakim Ortağın Tek Taraflı Beyanı.....	235
2. Genel Kurul Kararı	237
3. İdari Otorite Kararı.....	241
4. Mahkeme Kararı.....	243
D. TTK md.208 Düzenlemesi	248
1. Genel Olarak.....	248
2. Doktrindeki Görüşler	249
3. Değerlendirme	251
E. Payların Değerinin Belirlenmesi	253
1. Gerçek Değer Kavramı.....	258
2. Gerçek Değerin Tespitinde Yararlanılacak Yöntemler	259
3. Pay Bedellerinin Belirlenmesine ve Ödenmesine İlişkin Kimi Esaslar.....	261
a. Pay Bedellerinin Nakden Belirlenmesi ve Ödenmesi	261
b. Pay Bedelleri ve Faiz	262
c. Pay Bedellerinin Ödenmesinin Güvence Altına Alınması.....	264
F. Hakim Şirket Tarafından Bildirimde Bulunulması	266
1. Bildirimin İçeriği.....	267
2. Hakim Şirket Tarafından Pay Bedellerinin Belirlenmesi ...	268
G. İtiraz ve İtirazın Satın Alma Hakkı Prosedürüne Etkisi	269
II. Hukuki Sonuçları	275
A. Hakim Şirket Tarafından Kazanılacak Paylar	275
B. Payların Kazanılma Anı.....	276
C. Payların Kazanılmasında Usul.....	278
1. Payların Aslen İktisap Yoluyla Kazanılması.....	280
2. Payların Devren İktisap Yoluyla Kazanılması	283

SONUÇ	287
KAYNAKÇA	299